ולפסחו ולאשמו עושה *תמורה רבי שמעון אומר לעולתו עושה תמורה, לפסחו ולאשמו אין עושה תמורה שאין לך דבר עושה תמורה אלא א] הרועה להסתאב, אמר רבי אין אני רואה דבריו של ר"ש ב] בפסח ג] הואיל ומותר הפסח קרב שלמים ד] ולימא אין אני רואה דבריו של ר' שמעון באשם הואיל ומותר אשם קרב עולה? ה] רבי סבר לה כרבנן דאמרי מותרות לנדבת ציבור אזלי ואין תמורה בצבור. קס"ד היינו טעמא דר"ש גבי מפריש נקבה לעולתו משום הכי עושה תמורה דהאיכא שם עולה עליה גבי ו] עולת העוף, אלא מעתה בכהן גדול שהפריש פרה לפרו תיקדוש ז] דהאיכא פרת ח] חטאת? (א) קדשי בדק הבית הוא וקדשי בדק הבית לא עבדי תמורה, יחיד שהפריש שעיר לשעירתו תיקדוש דהאיכא שעיר נשיא, אי נמי נשיא שהפריש שעירה לשעירו תיקדוש דהא יחיד מפריש שעירה? הני תרי גופי נינהו, ט] *חטא עד שלא *נתמנה כי מפריש שעיר לשעירתו תיקדוש דהא אילו חטא השתא, (ב) בר איתויי שעיר הוא? י] הא לא חטא לא איחייב בשעיר, אי הכי הכא נמי הא לאו עולת העוף קמייתי? ר"ש סבר לה כר' אלעזר בן עזריה דתנן *הרי עלי עולה יביא כבש ר"א בן עזריה אומר או תור או יא] בני יונה. תנן התם *המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח זכרים ונקבות ר"א אומר יב] זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר' יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית. א"ל ר' חייא בר אבא לרבי יוחנן לרבי יהושע דאמר זכרים עצמן יקרבו עולות יג] נקבות היכי מקרבן שלמים הא מכח קדושה דחוייה קאתיין? א"ל ר' חייא בר אבא לרבי יוחנן מדקאמר ר' יהושע זכרים עצמן יקרבו עולות למימרא דקדושת הגוף אקדשינהו, אי הכי נקבות אמאי ימכרו לצרכי שלמים יד] (בעיא) רעייה? אמר ליה: רבי יהושע סבר לה כרבי שמעון דאמר כל מידי דלא חזי ליה לגופיה לא נחתא ליה קדושת הגוף דתנן רבי שמעון אומר תמכר שלא במום א) (ולא א"ר שמעון) כיון דלא חזיא נקבה לאשם לא נחתא טו] ליה קדושת הגוף, (ג) ואימור דא"ר שמעון גבי נקבה לאשם דליכא

א) ואמרינן דטעמא דר"ש נ"ק

מסורת הש"ס

לפסחו ולאשמו. לא מצינו אשם ופסח נקבה: **ס"א שאין לך דבר עושה תמורה אלא הרועה להסתאב.** כלומר שאין לך דבר שעושה תמורה אלא ההוא דקדוש קדושת הגוף שאם אינו ראוי להקריב אינו נמכר בלא מום אלא ירעה הילכך ר"ש סבירא ליה באשם ופסח הואיל ואין שמן חל עליהן בנקבה דנמכר שלא במום הילכך לא עביד תמורה אבל בעולה דאיכא שם עולה עלה בעוף סבירא ליה דתרעה ועבדא תמורה: **הואיל ומותר הפסח קרב שלמים.** הילכך הואיל טז] ושייכים שלמים בפסח ושלמים באין נקבה יז] ואף על גב דהך (ד) לא קרבה נקבה אפילו שלמים לאחר הפסח כדאמרן לעיל (דף יט.) כשתיירה לאחר הפסח תרעה יח] מיהו שם שלמים עלה הואיל [א]א) והיא (שלמים) יט] נקבה [ב] ונחתא לה קדושת הגוף כ]: **הואיל ומותר אשם קרב עולה.** ואיסתכא דהך נקבה דאשם, עולה היא ותקדיש קדושת הגוף [ג] בעולה נקבה דהא מצינו עולת נקבה בעוף: **לנדבת לבור.** ואי נמי הויא עולה הואיל ולעולת לבור קיימא לא עבדה תמורה: **לפרו.** פר יום הכפורים כא] דחטאת דהא איכא שם חטאת עלה דהא אשכחנא פרה אדומה דמיקריא חטאת (חולין דף יא.): **קדשי בדק הבית היא.** [ד] ולא קרבה למזבח כב] ולהכי קרי ליה בדק הבית כלומר דדין בדק הבית אית לה כג]: **תרי גופי נינהו.** יחיד ונשיא ומיהו בהאי גופא יחיד לא משכחת שעיר לחטאת ובהאי גופא נשיא לא משכחת לה שעירה אבל עולה נקבה בהאי גופא משכחת לה דאי בעי מפקר לנכסיה והוי עני וחזיא ליה עולת העוף: **חטא עד שלא נתמנה.** כד] ג) שם חטאת עליה בהאי גופא דאילו חטא השתא בר איתויי שעיר הוא (ה) כה] (עשיר הוא) **לאו עולת העוף מייתי.** אי הוה מחויב עולה לא הוה מייתי עולת העוף, דעשיר הוא ולא"ל עני הוא כו] עולת נדבה לא קרבה בדלות אי לא פריש בהדיא עוף: **רבי שמעון סבר לה כרבי אלעזר בן עזריה.** דאפילו גבי נדבה דעשיר סתם כז] חזיא עולת העוף: **ודמיהם יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית.** דסבר ר"א סתם הקדשות לבדק הבית ואפילו (ו) כח] בהמה ומיהו מידי דחזי למזבח כט] אינו יוצא מידי מזבח לעולם ור' יהושע סבר לא שביק אינש קדושת מזבח ומקדיש לבדק הבית מידי דחזי למזבח הילכך מסתמא למזבח אקדשינהו והן עצמן יקרבו עולות: **ונקבות ימכרו כו'.** ויביאו בדמיהן עולות דמסתמא לעולה אקדשינהו ל]: **מכח קדושה דחויה אתי.** דכיון דזכרים קרבו עולות ודמי השלמים עולות מכלל דסבירא ליה דמסתמא לעולה אקדשינהו והוה ליה מפריש נקבה לעולה והיכי יקרב שלמים הא בעי לרעות כדקתני מתני' (לעיל יח:) המפריש נקבה לעולה תרעה:

א) ושלמים באים נקבה נחתא לה נ"ק ב) נ"א דשם שעיר עליו נ"ק

שאין לך דבר שעושה תמורה אלא הרועה ומסתאב. כלומר ההוא דקדוש קדושת הגוף שאם אינו ראוי להקריב אינו נמכר בלא מום אלא ירעה הילכך ר"ש סבירא ליה באשם ופסח הואיל ואין אשם ופסח חיילי בנקבה דנמכר בלא מום הילכך לא עבדי תמורה אבל בעולה דאיכא שם עולה בעוף ס"ל דתרעה ועבדא תמורה. לשון רש"י: **רבי** סבר כרבנן דאמרי מותרות לנדבת לבור אזלי ואין תמורה בלבור. ותימה מאי קאמר דלעיל משמע דתולה תמורה ברעייה והכא משמע דתולה רעייה בתמורה לימא דלירעו ויעשה תמורה ונראה דה"פ כיון דלנדבת לבור אזלי ואין תמורה בלבור אין לומר דליהוי ליה למפריש נקבה לאשם להיות קדוש קדושת הגוף משום דמותר אשם קרב עולה כיון דאין דינם שוה *(לתמורה דאשם עושה תמורה) ואין מותר אשם עושה תמורה דלנדבת לבור אזיל דלא עביד תמורה ולא דמי למפריש נקבה לפסח דמותר פסח הוי לשלמים שעושים תמורה כמו הפסח עצמו הילכך דין הוא שיחול קדושת הגוף על נקבה שהפרישה לפסח דקלי הפרישה לפסח כאילו הפרישו למותר פסח דהיינו שלמים דשניהן עושין תמורה: **דאיכא** שם עולה עליה. גבי עני בעולת העוף ולפי הא דס"ד השתא רולה לומר מפריש נקבה לעולתו לא] כגון מלורע עשיר שלריך להביא עולת בהמה זכר ומש"ה קאמר דעושין תמורה בהפריש נקבה לעולתו משום דהאי חובא דמחייב שייך בנקבה אם היה עני שמפריש עולת העוף דבאה נקבה דאין תמות וזכרות בעוף ומש"ה נקט גבי עני כגון עני מלורע לב] דבהאי חובא דקמחייב איכא נקבה בעולה: **דהא** איכא פרת חטאת. תימה לפי מה דפירשתי לג] דאיכא למצוא נקבה בעולה בהאי חובא גופיה דקמחייב והכא לא שייך למימר הכי לד] ועוד אמאי נקט פרת חטאת רוב חטאת המזבח נקבה איתא וי"ל דפריך מכ"ש דהא אפילו מפריש נקבה לעולה דהיא גופה לא חזיא לעולה אפילו הכי קאמר דעושה תמורה משום דאיכא שם עולה עליה בעולת העוף כ"ש מפריש פרה לפרו דהיא גופה חזיא לפרת חטאת אם היא אדומה דאית לן למימר דתיקדוש: **יחיד** שהפריש שעיר לשעירתו תיקדוש דהא איכא שעיר נשיא. וה"ה דהוה מצי למיפרך מברייתא גופא דלעיל דאשם בן שנה והביאו בן שתים דקאמר ר' שמעון כל עצמן אינן קדושין ואמאי הא חזי לאשם מעילות וגזילות והאי שינויא דקמשני שייך נמי עלה: **הני** תרי גופי. פירש"י יחיד ונשיא ומיהו בהאי גופא דיחיד לא משכחת שעיר חטאת ובהאי גופא דנשיא לא משכחת שעירה אבל עולה נקבה בהאי גופא משכחת לה דאי בעי מפקר לנכסיה לה] והוי עני וחזי ליה עולת העוף [illegible] הכי הא נמי לא עולת העוף קמייתי [illegible] אי מפקר נכסיה לכ"ע לפרש הני תרי [illegible] נשיא בעוד הנשיא חי ונשיא לא חזי להיות לו דין יחיד [illegible] אי הכי דאמר הא לא חטא ולא איחייב בשעיר אע"ג [illegible] נמי בההיא שעתא דחטא לא איחייב בעולת העוף ולא [illegible] דמצי פטר נפשיה בעוף אפילו לאחר הפרשת בהמה כדאי' [illegible] באומר הרי עלי עולה דמצי פטר נפשיה בעולת העוף נק[illegible] שאר נכסים לבדק הבית. דקסבר רבי אליעזר סתם הק[illegible] זכרים עצמן יקרבו עולה. דקסבר לא שביק אינש ק[illegible]

רבינו גרשום

הוץ שהיה ר' שמעון אומר כל הראוי לבוא לאחר זמן הרי הוא בלא תעשה ומדקאי בלא תעשה אלמא דקדיש קדושת הגוף: [מחוסר זמן שאני מחוסר זמן. מ"ה קדיש קדושת הגוף דלמחר חזי]: אי הכי אשם בן שתים והביא בן שנה. אמאי אמר כל עצמו אינו קדוש הא מיחזי (לשנא) [לקדשו] אלא ודאי לאו היינו טעמא במחוסר זמן משום דקדיש למחר דא"כ קשיא ליה אשם: אלא היינו טעמא במחוסר זמן. דיליף ליה מבכור: מה בכור קדוש לפני זמנו דקדושתו מרחם וקרב בזמנו לאחר ח' ימים אף זה מחוסר זמן (כיון) נכנס לדיר להתעשר דיליף מעשר עברה עברה מבכור אבל באשם דלא כתיב ביה עברה כל עצמו אינו קדוש: (ע"כ שייך לדף הקודם) ר' שמעון אמר לעולתו (דהוי) [דאינה] חובתו עושה תמורה שהרי בנה קרב עולה ואיכא שם עולה (על) [עליה בעוף עושה] תמורה: לפסחו ולאשמו. דהויין חובתו אין עושה תמורה דלא קדשה אלא לדמיה שאין לך דבר שעושה תמורה אלא דבר הרועה ומסתאב אותו שיש בו כל כך קדושה בו שצריך רעייה עושין תמורה אבל מפריש נקבה לאשם הואיל וסבירא ליה דתימכר שלא במום וה"ה מפריש נקבה לפסחו הילכך אין עושין תמורה: [אמר רבי אין אני רואה דבריו של ר' שמעון בפסח. אלא ודאי עבדה תמורה הואיל ומותר הפסח קרב שלמים הא נקבה נמי דינה כמותר פסח וקרבה בדמיה שלמים וקדשה קדושת הגוף ועבדה תמורה. שהרי שלמים באין נקבה] וניתני נמי אין אני (נמי) רואה דבריו של ר' שמעון באשם אלא עבדה תמורה הואיל דאמרן לעיל במתניתין מותר אשם יקרב עולה והא נקבה נמי הויא כמותר אשם ותיקרב עולה דהא אשכחן עולה נקבה בעולת העוף ותיקדש קדושת הגוף ותיעביד תמורה: קסבר ר'. מותרות דקרבי עולה: לנדבת צבור אזלי. לעולת צבור ואין תמורה בצבור: שהפריש פרה נקבה לשום פרו. שלו שמביא ביוה"כ לחטאתו: תיקדש ותיעשה תמורה. שהרי מצינו פרת חטאת פרה אדומה דנקבה היא וקרויה חטאת: מיהא לא איריא דפרת חטאת קדשי בדק הבית היא ולית בהו תמורה דלא קדשי קדושת הגוף וליכא לאקשויי מיהא: יחיד שמביא לחטאתו כשבה או שעירה והפריש שעיר. לשום שעירתו תיקדוש קדושת הגוף ותעביד תמורה דהא איכא שם חטאת עליו שהרי נשיא מביא שעיר לחטאתו. לא דמי להכא משום הכי לא קדיש דתרי גופי נינהו יחיד ונשיא דמאי דמיתי האי לא מייתי האי אבל הכא גבי יחיד מפריש נקבה לעולתו משום הכי קדשה שהרי הוא עצמו אם הוא עני או אם ירצה להפקיר נכסיו להיות עני יכול להביא עולת העוף נקבה : ח[illegible] להיות נשיא אם הפריש שעיר לשום שעירתו שהוא חייב להביא שהוא עדיין הדיוט [illegible] השתא לאחר שנתמנה היה צריך להביא שעיר דהכא גוף אחד הוא הדיוט ונשיא : א[illegible]

עין משפט נר מצוה

כא א מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה כא:

כב ב מיי' פ"ה מהלכות פסה"מ הלכה ט ופ"ב מהלכות שקלים הלכה ג:

כג ג מיי' פ"א מהלכות תמורה הל' א והל' יב:

כד ד מיי' שם הל' כא:

כה ה מיי' שם הל' יב ופ"ז מהל' ערכין הלכה ז:

כו ו ז מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה כא:

כז ח מיי' פט"ו מהל' שגגות הלכה י:

כח ט מיי' פט"ז מהל' מעה"קהל' ג ופ"ש:

לענין תמורה דמותר עולה שאין תמורה ואין נ"ק

כט י מיי' פ"ה מהל' ערכין הל' ז וע"ש:

שיטה מקובצת

א]אלא הראוי להסתאב. גליון וכ"ש דבר הראוי להקרבה אלא לאפוקי נקבה לפסחו או לאשמו דכיון דאינו רועה אינו קדושת הגוף ואין עושה תמורה: ב] בפסח. ל"א שהמקדיש לשם פסח בא שלמים: ג] הואיל ומותר פסח קרב שלמים. גליון פי' וכיון שע"י הפרשה זו שמפרישה לפסח היא עומדת לבא לידי מותר פסח שהיא שלמים ושלמים באים נקבה חשיבה הפרשה זו וחייל עליה קדושת הגוף: ד] ה] עי' בהשמטות בסוף המס': ו] גבי עני בעולת העוף אלא מעתה לר"ש כהן גדול: ז] עי' בהשמטות בסוף המס': ח]חטאת ס"א[דהאיכא] [illegible]

הגהות הב"ח [illegible]

הגהות הגר"א [illegible]